

SLOVENSKI GOSPODAR

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Karlova 5.
Telefon 2113.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—.

Opomin k miru.

Ameriška demokracija je bila že od nekdaj ter je tudi sedaj velika glasnica miru. Saj je mir nujen predpogoj za demokracijo (za vlado ljudstva). Kjer govorijo kanoni, onemi glas naroda. Spregovorijo pa kanoni, ne da bi ljudstvo dalo za to dovoljenje, saj se ga navadno niti ne vpraša za mnenje. Ne samo v dobi, dokler traja vojna, se glas ljudstva ne sliši, marveč tudi v povojnih razmerah se ljudstvo s svojo pravico ne more povse uveljaviti. Demokracija je torej tesno spojena z mirom. Ta zveza je tako prirodna, da demokracije tudi tam ni, kjer pri vladodržcih ne prevladuje miroljubno mišljenje in teženje. Dokaz za to so povojne diktature, bodisi marksistične, bodisi nacionalistične, ki izhajajo iz revolucijske borbe.

Ko so Zedinjene države Severne Amerike v aprilu 1917 posegle v svetovno vojno, jih je vodila težnja, da se svetovnemu klanju čimprej napravi konec ter se vpostavi mir. V to svrhu se mora streti to, kar je bila največja in stalna nevarnost za evropski mir: pruski militarizem. Vodrov Wilson, takratni predsednik Zedinjenih držav, je proti temu militarizmu, ki je ogražal mirno sožitje med narodi, proglasil kot cilj ameriškega poseganja v svetovno vojno: vpostavitve miru, ki mu bodi neporušna podlaga demokracija narodov, kojih vsak odločuje sam o svoji usodi. Da bi ta mir po zaključku vojne ostal trajen, to bodi naloga Zveze narodov, ki je zveza samostojnih držav za pospeševanje vzajemnega dela med narodi ter za jamstvo miru in mednarodne varnosti.

Ko so ideje velikega idealista Wilsona v povojni dobi v Evropi obledele, da so še komaj zaznatne, je njegov četrti naslednik (prvi iz demokratske stranke, ki ji je pripadal Wilson) Roosevelt poslal Evropi sporočilo, ki je poteklo iz istih idej. S vseameriške konference, ki je bila početkom decembra v Buenos-Airesu (glavnem mestu Argentine v Južni Ameriki) in ki se je udeležil tudi predsednik Roosevelt, je predsednik Zedinjenih držav naslovil na Evropo najresnejši opomin, naj ne pozabi, da pomeni vojna razdejanje cvetočih mest in dežel, siromaštvo posameznikov in skupnosti, propad kulturne družbe.

»Prepričan sem«, je poudaril Roosevelt, »da hočejo tudi danes vsi narodi omikanega sveta živeti v miru in da stremijo po vojni le vodje nekaterih vlad. Na oni strani oceanov (v Evropi in Azi-

ji) so se zgostili oblaki, za katerimi se skrivajo stara sovraštva in ideje novih fanatikov, ki trdijo, da je mogoče najti nova tržišča samo z novimi osvojitvami. Zato tudi padajo načela o svetosti pogodb med narodi, zato se Evropa mrzlično oborožuje, zato narodi, ki so postali odgovorni za tako tekmovanje v oboroževanju, neizbežno pospešujejo sredstva in čas, ko naj bi nastalo novo razdejanje.

V NAŠI DRŽAVI.

Narodna skupščina se sestane 11. t. m. Ob 9. uri dopoldne. Na tem sestanku bo določen dnevni red nadaljnjega zasedanja.

Sami se obsojajo. O kmečki zaščiti piše »Kmetški list« (2. decembra): »Prvi začetki kmečke zaščite so odložili plačilo dolgov. Mislili smo, da to ne bi dolgo trajalo, ker smo vedeli, da vsak zastoj pomeni v gospodarstvu nazadovanje, dolg zastoj pa celo že propast. Upanje, da bo pravična rešitev dana kmalu, nam je zbuhalo dejstvo, da so vse države, ki so imele slične težkoče, v prav kratkem času odpravile zaporo denarnih zavodov, kmečke dolgove pa odkupile in jih spremenile v dolgoročne obveze z nizko obrestno mero. Čakali smo od dne 20. aprila 1932 do dne 26. septembra 1936. Več ko štiri leta.« — To je najhujša obsodba Jenesarjev, katerim tudi pripada »Kmetški list« s svojimi kmetijci. Če bi bili ti ljudje še dalje na vladi, bi morali kmetje in denarni zavodi še dalje čakati.

V DRUGIH DRŽAVAH.

Vedno naraščajoča ublažitev odnošajev med Italijo in Jugoslavijo. Pozornost po vsej Evropi je vzbudila za naš državni praznik 1. december pisava vodilnega italijanskega časopisja. Najbolj ugledni italijanski listi so objavili za ta dan Jugoslaviji izredno prijazne članke, v katerih so hvalili našo kraljevo rodbino in so opozarjali na dejstvo, da so zavladali med obema državama dobri sosedni odnošaji, ki se bodo razvili v doglednem času v prijateljsko razmerje. Ta prijatno presnetljiva pisava nam jasno kaže, da stojimo pred novo in boljše bodočnost obetajočo ureditvijo naših stikov ter razmer z Italijo.

Namen vseameriške konference ni samo preprečiti v bodoče sleherno vojno med ameriškimi državami ter izpopolniti organizacijo svojega miru, marveč tudi preprečiti, da bi kjerkoli nastali pogoji za novo vojno. Mi bomo ohranili svoje ideje in bomo tudi branili demokratske oblike vladavin, ker se zavedamo, da nam je mogoče samo tako se izogniti vsem nasprotstvom, preprečiti vsa sovraštva, ojačiti vse dobre namere, zagurati svojo pravico, povečati upanje v mir in blagostanje ne samo naših narodov, marveč tudi vseh narodov sveta.

Neprijetno zasedanje sveta Zveze narodov. Za 10. decembra je sklican v Ženevo svet Zveze narodov radi državljanske vojne v Spaniji. Rdeča španska vlada, ki je še vedno članica Društva narodov, zahteva od njega, da napove proti nacionalistični španski vladi sankcije ali kazenske odredbe, kakor je prišlo svoj čas do njih napram Italiji, ko je pričela vojno z Abesinijo. Španski rdečkarji hočejo od Zveze narodov še iztisniti sankcije tudi proti Italiji in Nemčiji, ki podpirata španske zmagovite nacionaliste. Z zasedanjem 10. decembra je postavljena Zveza narodov pred rešitev vprašanja, kateremu ne bo kos.

Važne spremembe v Bolgariji na vidiku. Na Bolgarskem pripravljajo ustanovitve državne stranke, ki bi naj uvedla demokracijo v vladne posle. Za osnovenje nove stranke je že imenovan potreben akcijski odbor in so se izvršile dalekosežne spremembe osebnosti v notrajnem ministrstvu in pri policijskih ravnateljstvih. Skoro vsi dosedanji načelniki so prestavljeni in precej višjih uradnikov je odpuščenih iz državne službe. Na izpraznjena mesta so imenovani čisto novi ljudje.

Avstrijsko prestolico Dunaj je obiskal na povratu iz Rima regent Madžarske admiral Horthy. Sprejet je bil od Avstrijcev z vladarskimi častmi in veliko vojaško parado, pri kateri je sodelovalo 11.000 vojakov.

Novi ukrepi Hitlerjeve nemške vlade. Hitlerjeva vlada je sprejela nov zakon, po katerem bo vsak nemški državljan, ki vede ali nevede iz lastnega in brezvestnega koristoljubja ali iz drugih nižjih namenov proti zakonskim določbam izvozi iz države svoje premoženje v inozemstvo, ali pa pusti svoje premoženje v inozemstvu in s tem povzroči veliko škodo nemškemu narodnemu gospodarstvu, kaznovan s smrtjo. Njegovo premoženje bo zaplenjeno. To se nanaša tudi za dela, ki so st-rjena v inozemstvu.

Spominske knjige,

lep dar za god, za vsako priliko, dobite v največji izbiri v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.

Za izrek sodbe je merodajno narodno sodišče. Nadalje je sprejel ministrski svet zakon o Hitlerjevi mladini. Po tem novem zakonu mora biti vsa nemška mladina organizirana v Hitlerjevi mladinski zvezi. Vodja te mladine je podrejen naravnost Hitlerju in je višji državni uradnik. Časopisje napoveduje, da bo ta drugi zakon velika ovira za pogajanja z Vatikanom glede izvajanja določil konkordata o verski vzgoji nemške mladine.

Kako gospodari vlada ljudske fronte na Francoskem? Francoski finančni minister je predložil državni proračun, ki izkazuje 25 milijard primanjkljaja. Vsi finančni strokovnjaki so mnenja, da je tako državno gospodarstvo nekaj edinstvenega, in so z njim dokazali francoski socialisti popolno vladno nesposobnost. Pred nastopom Blumove vlade ljudske fronte je bila Francija na zlatu najbolj bogata dežela in so bili vsi njeni državni proračuni v ravnovesju, kar znači, da so bili državni izdatki povsem kriti s prihodi iz davkov. Že koj v prvih mesecih vlade ljudske fronte sta začela bežati iz Francije zlato in ves tuji kapital, ki je bil po francoskih bankah nagromaden radi sigurne vrednosti franka. Tekom polletnega vladanja se je opirala Blumova vlada na delavske mase, katere je hotela prikleniti na štiri novimi zakoni. Zvišala je delavske plače za 7%. Dalje je uvedla obvezen in plačan delavski dopust vsako leto. Predpisala je vsem industrijam dogovorne pogodbe med podjetji ter delavstvom ter je uvedla za vso industrijo 40urni delovni teden. Vse te omenjene socialne odredbe so povzročile splošno draginjo ter so delni in generalni štrajki delavskih množic od početka Blumove vlade do danes na dnevnem redu. Pri vsem najslabšem državnem gospodarstvu ter štrajkih je prišla Francija ob ugled v inozemstvu. Konečno pa je vlada ljudske fronte v neprestani nesigurnosti, da je ne vržejo lepega dne komunisti, ki odločajo glede vladne večine v parlamentu. Iz prav na kratko povedanega je jasno liki beli dan, da znajo pristaši ljudskih front pred volitvami hujskati ljudske množice, pri vladnem krmlu pa samo prazniti blagajne, povzročati draginjo in stavke.

Nova zveza štirih azijskih držav. Dne 1. januarja 1937 bo podpisana pogodba o medsebojni vojaški pomoči med štirimi azijskimi državami: Turčijo, Perzijo, Afganistanom in Irakom. Za to zvezo se posebno zanima Angleška, ker upa, da se bodo omenjene države zoperstavile prodiranju boljševizma v one azijske pokrajine, nad katerimi držijo izkoriščevalno roko pokroviteljstva Angleži.

Novi načrti ruske Kominterne. Glavni cilj delovanja sovjetske internacionale ali Kominterne, da bi zanetila v Evropi splošne nemire in revolucijo, je pokopan s protiboljševiško zvezo med Nemčijo in Japonsko, o kateri smo pisali v zadnji številki. Ruski sovjeti so sklenili, da bodo za bodoče prenesli sedež Kominterne iz Moskve v špansko, od rdečih zasedeno

pristanišče Barcelono. Iz Barcelone se bi naj širile po Evropi hujskarije na splošen upor in Moskva bo lahko odslej mirno zagotavljala svojim še preostalim prijateljskim evropskim državam, da skrbno čuva nepristranost in da je komunistične propagande kriva Barcelona.

Boljševiki so se razdelili na dve skupini. Skupina Stalina se opira na Kominterno in čaka na svetovno revolucijo. Skupina Vorošilova in Molotova se naslaja na »gvardijo mladih« (Ježov, Andrejev in Ždanov). Končni izid na španskem boje imel velik vpliv na dogoke v Rusiji.

Padec Jagode. Zanimivo je, kako so vse-mogočnega načelnika čeke (GPU), juda Heršla Jehuda (Jagoda) odslovili. Molotov ga je poklical v Politburo, da bi tam po navadi poročal. Poleg drugih je bil tu navzoč tudi Belov, poveljnik moskovskega vojaškega okraja. Vorošilov je naznanil Jagodi, da vsled nereda v komisarijatu notranjih zadev ne more več obdržati tega mesta. Naročil mu je, da naj takoj odide z Belovim in Ždanovim v svojo pisarno, da izroči vse posle nasledniku Ježovu. Jagoda je bil presenečen, zmešan in je odšel brez vsake besede v spremstvu omenjenih dveh izročiti posle nasledniku. Tako je Vorošilov podrl mogočnega načelnika zverinske čeke!

Italijani zasedli celo Abesinijo. Ko so Italijani v abesinski vojni zasedli neguševo prestolico Addis Abebo, se ni podvrгла italijanski oblasti pokrajina Gore z glavnim mestom istega imena. V mesto Gore se je iz Addis Abebe po pobegu neguša preselila abesinska vlada, ki je po rasu Imru, kateri je ostal zvest svojemu pobeglemu cesarju, širila vstaje ter upore proti Italijanom. Sedaj pa je tudi ras Imru pobegnil in italijarske čete so za-

sedle nepokorno provinco Gore in zginiti so radnji preostanči nekdanje abesinske vlade.

Zadeva, ki je razburila celo Anglijo. Angleški kralj Edvard VIII. je neoženjen. Poročiti se namerava s 40letno gospo Simpsonovo, ki je že dvakrat ločena in je bila zadnja razporka izrečena še le meseca oktobra tega leta. Proti kraljevi nakani je nastopila vlada, anglikanska cerkev in se je razburil celotni angleški imperij. Časopisje piše, da se bo kralj v slučaju zakonske zveze s Simpsonovo odrekel kroni in ga bo nasledil na kraljevem prestolu mlajši in poročeni brat princ Jorški. Konec minulega tedna so se trudili na najvišjih mestih, da bi našli na kak način tak izhod iz skrajno neprijetne zadeve, da bi priljubljeni kralj ostal na svojem mestu.

Predsednik Roosevelt na vseameriškem kongresu. V Buenos Airesu, v glavnem mestu južnoameriške republike Argentina je začel 1. decembra zborovati vseameriški kongres, na katerega so poslale republike obeh Amerik svoje zastopnike. Predsednika Združenih ameriških držav Roosevelta so ob prihodu v Buenos Aires nad vse slovesno ter navdušeno sprejeli. V pristanišču ga je pričakalo nad 1 milijon ljudi. Vseameriški kongres je otvoril Roosevelt in je v svojem govoru naglasil nužnost sodelovanja vseh ameriških držav za ohranitev svetovnega miru.

Na Japonskem sta odstopila zunanji in notrajni minister. Vladno krizo so izzvali ogromni izdatki za oborožitev, katerim so se uprli gospodarski krogi s svojimi trezno mislečimi člani vlade in politiki. Z najnovejšo vladno krizo je znatno zaostren že itak dolgo obstoječi razdor med generali in civilnimi političnimi osebnostmi.

Martinova nedelja in župniji Luče ob Savinji ter Sv. Jurij ob Taboru. Imenovana nedelja je kakor znano bila določena za dinarsko zbirko v prid zgradbi nove bogoslovnice v Mariboru. Tega dne naj bi vsak Lavantinec daroval vsaj 1 dinar v sklad za novo bogoslovnico. Župnija Luče ob Savinji je dinarsko zbirko vzorno izvedla. Župnik Jurij Mikolič je o uspehu sledeče poročal, ko je odposlal denar škofijskemu bogoslovnemu skladu v Maribor: Župnija Luče ima 1602 prebivalcev, prav toliko dinarjev pošiljam. Zložili so jih župnik in župljani. Enako vzorno je zbirala župnija Sv. Jurij ob Taboru, ki ima 1960 duš in je nabrala 2000 Din. Posnemajmo!

Tri sv. maše na dan vernih duš. Papež Benedikt XV. je dovolil vesoljni cerkvi, da more duhovnik na dan vernih duš darovati tri sv. maše, kojih ena se daruje za duše v vicah, druga pa po namenu sv. Očeta. Običaj treh sv. maš ta dan je nastal v Španiji, kjer se je že dalje časa izvrševal in odkoder ga je papež Benedikt XV. leta 1915 raztegnil na vesoljno cerkev. Kakšen namen je sv. Oče letos določil za sv. mašo, ki se daruje po njegovem namenu? »Osservatore Romano«,

vatikansko glasilo, poroča naslednje: Namen papeža za letošnji dan vernih duš je bila rešitev duš vseh tistih, ki so padli v španski državljanski vojni.

Sestra sv. Terezije od Deteta Jezusa. Mala Terezija je bila rojena kot deveto — zadnje — dete Ludvika Martina v francoskem mestu Alençonu. V tej družini, ki je bila pravo življenjsko svetišče, je vzniklo kakor v čednostnem vrtu devet človeških cvetk. Pet teh cvetk je nebeški vrtnar že presadil v nebeški raj, med njimi sv. Terezijo († 30. IX. 1897). Štiri pa še čakajo, da iz samostanske samote polete v nebesa. Med temi štirimi je najstarejša sestra sv. Male Terezije, sestra Marija, imenovana v redu Marija od svetega Sreca. V samostanu sester karmeličank v Lisieux-u, kjer živi sestra Marija, je bila na praznik sv. Terezije Avilske (15. oktobra) posebna jubilejna svečanost. Sestra Marija je namreč slavila svoj zlati redovniški jubilej, to je 50. leto svojega redovniškega življenja. Ta tihi samostanski jubilej je obudil po širnem katoliškem svetu spomin na ono vzorno krščansko družino, ki je iz nje vznikla velika sodobna svetnica duhovnega otroštva.

Svilen papir

in vse vrste papirja v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.